

Hotărîrea CEDO în cauza *Popov c. Moldovei*

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secțiunea a patra

Cazul dlui Popov c. Republicii Moldova

(Cererea nr. 74153/01)

HOTĂRÎRE

Strasbourg

18 ianuarie 2005

Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile prevăzute de art. 44 § 2 al Convenției. Ea poate fi supusă unei revizui editoriale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), în ședința Camerei compusă din :

Sir Nicolas Bratza, Președinte

Dn-1 J. Casadevall,

Dn-1 M. Pellonpaa,

Dn-1 R. Maruste,

Dn-1 S. Pavlovschi,

Dn-1 J. Borrego Borrego,

Dn-1 J. Sicuta, judecători

și Dn-1 M. O'Boyle, Grefierul Secțiunii

Deliberînd la 14 decembrie 2004,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cazul a fost inițiat prin cererea nr. 74153/01 contra Republicii Moldova, înaintată Curții conform articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (în continuare Convenția), de către cetățeanul Republicii Moldova, dl Serghei Popov la 28 iunie 2001.
2. Petiționarul a fost reprezentat în fața Curții de către dl. V. Jereghi de la Comitetul Helsinki din Moldova. Guvernul Republicii Moldova a fost reprezentat de Agentul său, dl Vitalie Pîrlog.
3. Petiționarul, din cauza neexecutării hotărîrii judecătorești definitive din 5 noiembrie 1997, a invocat în fața Curții încălcarea drepturilor sale garantate de articolele 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil), 3 (interzicerea tratamentelor inumane și degradante) și 13 (dreptul la un recurs efectiv) ale Convenției, precum și articolul 1 al Protocolului 1 (protecția dreptului la proprietate) al Convenției.
4. Cererea respectivă a fost repartizată Secțiunii a IV-a. La 7 ianuarie 2003, o Cameră a acelei Secțiuni a decis să comunice această cerere Guvernului Republicii Moldova. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis examinarea fondului cererii în paralel cu examinarea admisibilității sale. Conform

Regulei 41 din Regulamentul Curții, datorită vârstei înaintate și stării rele de sănătate a petiționarului, s-a dat prioritate în examinarea acestei cereri.

5. La 3 decembrie 2003, Președintele Secțiunii a IV-a a decis să aprobe candidatura dlui Vanu Jereghi în calitate de reprezentant al petiționarului, conform Regulei 36 § 4, lit. a) al Regulamentului Curții.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cazului

6. Petiționarul s-a născut în anul 1925 și locuiește în Chișinău.

7. În 1941 autoritățile sovietice au naționalizat casa părinților petiționarului. În același an familia sa, a fost deportată în Rusia și Uzbekistan .

8. La 8 decembrie 1992, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 1225-XII cu privire la reabilitarea victimelor represiunii politice comisă de către regimul totalitar comunist de ocupație. Legea a permis victimelor represiunilor sovietice să reclame proprietatea lor confiscată sau naționalizată.

9. În anul 1997, petiționarul a înaintat o cerere de chemare în judecată la Judecătoria Sectorului Centru, potrivit căreia el cerea restituirea casei părinților lui. Deoarece casa a fost cumpărată de către noii chiriași, petiționarul a cerut să fie declarat nul și să fie anulat, contractul de cumpărare a acestei case de la stat. De asemenea, el a cerut evacuarea tuturor locatarilor acestei case.

10. La 25 iunie 1997, Judecătoria Sectorului Centru a decis în favoarea petiționarului și a pronunțat hotărîrea de restituire a casei. A fost declarat nul și anulat contractul potrivit căruia casa a fost vîndută noilor chiriași. Ulterior, Judecătoria Sectorului Centru a ordonat Consiliului Municipal să evacueze toți locatarii acestei case, oferind chiriașilor respectivi un alt spațiu locativ.

11. Consiliul Municipal, Ministerul Privatizării și chiriașii au înaintat apel la Tribunalul municipiului Chișinău contra hotărîrei Judecătoriei Sectorului Centru. La 5 noiembrie 1997, Tribunalul municipiului Chișinău a respins apelul, menținînd hotărîrea Judecătoriei Sectorului Centru, doar cu anumite amendamente de text.

Deoarece hotărîrea din 5 noiembrie 1997 nu a fost atacată cu recurs, ea a devenit definitivă.

12. În 1999, 2000 și 2001 avocatul petiționarului, în ordinea juridică internă, a înaintat o acțiune împotriva Consiliului Municipal, pentru refuzul de a executa prevederile hotărîrii din 5 noiembrie 1997.

La 28 decembrie 1999, Judecătoria Sectorului Centru a emis o încheiere prin care Șeful Direcției pentru imobil al Consiliului Municipal a fost obligat să plătească o amendă în mărime de 18 lei MDL (echivalentul 1. 53 EURO, la acel moment) pentru neexecutarea hotărîrei judecătorești definitive din 5 noiembrie 1997.

La 25 august 2000, aceeași Judecătoria a emis o altă încheiere prin care Consiliul Municipal era constrîns să plătească o amendă de 1. 800 lei MDL (echivalentul de 161 EURO, la acel moment). Judecătoria a considerat nefondată *inter alia* motivația, precum că criza de fonduri și lipsa de locuințe disponibile, invocată de Consiliul Municipal, ar justifica neexecutarea hotărîrii judecătorești menționate mai sus.

Ca urmare, Consiliul Municipal a înaintat apel împotriva încheierii din 25 august 2000. La 24 ianuarie 2001, Tribunalul Municipiului Chișinău a anulat încheierea dată, motivînd că criza de fonduri și lipsa spațiilor locative disponibile a prezentat un impediment obiectiv în executarea hotărîrei judecătorești definitive din 5 noiembrie 1997.

La 23 februarie 2001, Judecătoria Sectorului Centru a emis o altă încheiere prin care Consiliul Municipal a fost obligat să achite o amendă în mărime de 1.800 MDL.

13. În perioada anilor 1997-2002 petiționarul, din cauza neexecutării hotărîrei judecătorești definitive din 5 noiembrie 1997, a înaintat un șir de petiții adresate Consiliului Municipal, Judecătoriei Sectorului Centru și Ministerului Justiției. Ca răspuns, Consiliul Municipal și Ministerul Justiției l-a informat pe petiționar că datorită lipsei de fonduri pentru construcția spațiilor locative, precum și lipsa de locuri alternative pentru cazarea persoanelor care urmau a fi evacuate, hotărîrea din 5 noiembrie 1997 nu poate fi executată.

14. În luna aprilie a anului 2004, patru chiriași (locatari ai casei petiționarului) au înaintat la Curtea de Apel Chișinău, o cerere de revizuire a hotărîrilor din 25 iunie 1997 și 5 noiembrie 1997. Bazîndu-se pe prevederile articolului 449 al noului Cod

de Procedură Civilă (vezi paragraful 21 de mai jos) petiționarii au motivat acțiunea prin faptul că le-au devenit cunoscute unele circumstanțe esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute anterior. De asemenea, ei au solicitat Curții de Apel Chișinău extinderea termenului de prescripție pentru înaintarea cererii, deoarece noile date de la Arhiva Națională le-au parvenit abia în aprilie 2004.

La 25 mai 2004, Curtea de Apel Chișinău le-a dat câștig de cauză chiriașilor, anulînd hotărîrea din 5 noiembrie 1997 și ordonînd redeschiderea procedurii ca urmare a cunoașterii unor circumstanțe esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute anterior. De asemenea, Judecătoria a decis asupra extinderii termenului de înaintare a cererii de revizuire.

Datele invocate în decizia Curții de Apel Chișinău a fost extrase din ediția Monitorului Municipal din anul 1940, precum și din cîteva certificate de la Arhiva Națională și Registrul Teritorial din aprilie și mai 2004. Conform acestor documente, datorită schimbării numerotației caselor de pe acea strada, era neclar faptul care locuință aparține în realitate petiționarului, ceea ce urmează a fi stabilit la judecarea în fond a cauzei. Totodată, Curtea de Apel Chișinău n-a specificat dacă prevederile articolului 449 al noului Cod de Procedură Civilă au efect retroactiv și nici ce motive pot fi invocate pentru extinderea termenului limită de înaintare a cererii de revizuire.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

15. Prevederile relevante ale Legii nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992, cu modificările ulterioare din 23 noiembrie 1994, prevede următoarele:

“Articolul 12. Restituirea averii persoanelor supuse represiunilor.

(1) Cetățenilor Republicii Moldova, supuși represiunilor politice și ulterior reabilitați, li se restituie, la cererea lor sau a moștenitorilor lor, averea confiscată, naționalizată sau luată în alt mod. (...)

(5) Actele de vânzare-cumpărare sau de înstrăinare în alt mod a caselor, clădirilor și altor construcții și bunuri confiscate, naționalizate sau luate de la persoanele supuse represiunilor, efectuate după reabilitarea acestora, se declară nule pe cale judiciară, la cererea persoanelor supuse represiunilor sau a moștenitorilor lor.”

16. În 1998 articolul de mai sus a fost completat cu un nou paragraf prin Legea nr. 84-XIV din 8 iulie 1998, care prevede următoarele:

“Persoanele care urmează a fi evacuate din casele restituite sunt asigurate cu spațiu locativ peste rînd, la momentul evacuării, de către autoritățile administrației publice locale, în conformitate cu legislația.”

17. Art. 325 din Codul de Procedură Civilă, în vigoare în perioada 26 decembrie 1964 și 12 iunie 2003 “vechiul Cod de Procedură Civilă”, prevede următoarele:

“Hotărîrile definitive (...) pot fi revizuite în următoarele cazuri:

1. s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost și nu au putut fi cunoscute părților.”

Art. 426 în aceeași ordine de idei, prevede următoarele :

“Creditorul sau debitorul împotriva căruia s-au întreprins măsuri legale, pot să depună apel împotriva oricăror acțiuni pe care judecata refuză să le admită (...)”

18. Art. 478, al Codului Civil, în vigoare în perioada 26 decembrie 1964 și 12 iunie 2003 “Codul Civil vechi”, prevede următoarele:

“Prejudiciul cauzat persoanei fizice sau juridice în urma acțiunilor ilicite ale organelor de cercetare penală, de ancheta preliminară, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, se repară de către stat integral, indiferent de culpa persoanei cu funcții de răspundere din organele de cercetare penală, de anchetă preliminară, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în modul stabilit de lege.”

19. Conform Buletinului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din februarie 2003 (pag. 17), art.478 Codul Civil vechi, și a altor prevederi relevante din Legislația Republicii Moldova, se aplică în următoarele situații:

*“- detenție ilegală, arest ilegal, acuzație ilegală, condamnare ilegală,
- percheziție ilegală, confiscare sau sechestrarea bunurilor în cadrul anchetei penale,
- reținerea administrativă ilegală, amendarea ilegală,
- măsurile de investigație operative ilegale.
- confiscarea ilegală a documentelor contabile, de bani, mărci, blocarea contului”.*

20. La 12 iunie 2003 a intrat în vigoare noul Cod Civil. Articolul 1404 al noului Cod Civil prevede următoarele:

“(1)Prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică.

(2)Persoanele fizice au dreptul să ceară repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile indicate la alin. 1(...)”

21. La 12 iunie 2003 a intrat în vigoare noul Cod de Procedură Civilă. Art. 449, stipulează următoarele:

“Temeiurile declarării revizuirii

Revizuirea se declară în cazul în care:

c) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute petiționarului anterior”.

Art. 450, în aceeași ordine de idei, prevede următoarele:

“Termenele de depunere a cererii de revizuire:

c) în termen de 3 luni din ziua cînd persoana interesată a luat cunoştinţă de circumstanţele sau faptele esenţiale ale pricinii care nu i-au fost cunoscute anterior(...).”

ÎN DREPT

22. Petiţionarul pretinde încălcarea articolului 3 al Convenţiei, motivînd prin faptul că din cauza neexecutării hotărîrii din 5 noiembrie 1997 timp de cîţiva ani, el a fost supus unui tratament inuman şi degradant. Art. 3 al Convenţiei, prevede următoarele:

“Nimeni nu poate fi supus unui tratament inuman şi degradant, sau unei pedepse (...).”

23. De asemenea, petiţionarul a pretins încălcarea articolului 6 § 1 al Convenţiei prin faptul că nu a fost executată hotărîrea judecătorească din 5 noiembrie 1997. Articolul 6 § 1 al Convenţiei, prevede următoarele:

“1.Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa(...).”

24. În continuare el susţine că nu a dispus de remedii naţionale efective în vederea neexecutării hotărîrii din 5 noiembrie 1997, fapt ce este contrar prevederilor conţinute în articolul 13 al Convenţiei, care prevede următoarele:

“Orice persoană ale cărei drepturi şi libertăţi recunoscute de prezenta Convenţie trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă,

culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

25. În final, petiționarul declară că datorită neexecutării hotărârii judecătorești, pronunțate în favoarea sa, el nu s-a putut folosi de bunurile moștenite legal, astfel fiindu-i încălcat dreptul la protecția proprietății, stipulat în articolul 1 al Protocolului 1 al Convenției, care prevede următoarele:

“Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor sau a altor contribuții, sau a amenzilor.”

I. ADMISIBILITATEA CERERII

A. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 AL CONVENȚIEI

26. În cererea sa, petiționarul a invocat faptul că a fost încălcat prevederile articolului 3 al Convenției pe motivul neexecutării hotărârii judecătorești din 5 noiembrie 1997. Mai mult ca atât, fiind o persoană în etate, dumnealui a îndurat umiliri repetate, cerînd autorităților statului să execute hotărîrea menționată mai sus.

27. Curtea susține că petiționarul nu a motivat substanțial plîngerea sa. Mai mult ca atât, nu indică că suferința pe care el ar fi îndurat-o din cauza neexecutării hotărârii era suficientă pentru a vorbi despre un tratament inuman și degradant sub

rezerva articolului 3 al Convenției (Irlanda c. Marii Britaniei, hotărîrea din 18 ianuarie 1978, Seria A nr. 25, § 162).

28. Prin urmare, această pretenție urmează a fi declarată inadmisibilă în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 al Convenției, datorită faptului că ea este nefondată.

B. ALTE PLÎNGERI

1. Neepuizarea căilor interne de recurs

29. În observațiile sale din 21 februarie 2003, 21 iulie 2003 și 5 august 2003 Guvernul Republicii Moldova a invocat excepția de neepuizare a remediilor interne, bazându-se pe faptul că petiționarul nu a folosit remediile prevăzute de articolele: 426 al vechiului Cod de procedură civilă, articolul 478 al vechiului Cod civil sau ale articolului 1404 al noului Cod civil.

A) Articolul 426 al vechiului Cod de Procedură Civilă

30. Guvernul susține că petiționarul nu a înaintat o acțiune în judecată în privința executorului judecătoresc, prevăzută de art. 426 al vechiului Cod de Procedură Civilă (vezi § 17).

31. Curtea reiterează faptul că, ea poate fi sesizată decît după epuizarea căilor interne de recurs, în conformitate cu articolul 35 § 1 al Convenției. Acest fapt rezultă din legislația națională unde este prevăzut dreptul la un recurs efectiv în privința acestei încălcări. Sarcina de a dovedi îi revine Guvernul, care susține în fața Curții, că dreptul la un recurs efectiv era disponibil atît în teorie cît și în practică la acel moment, mai bine zis dreptul la recurs era accesibil oferind șanse rezonabile de succes (vezi *V. c. Marii Britaniei* [GC], nr. 24888/94, § 57, CEDO 1999-IX).

32. Curtea susține că petiționarul nu se referă la nereușita executorului judecătoresc, ci la refuzul administrației locale de a urma ordinele Judecătoriei și executorilor judiciari. Cu toate acestea, Curtea notifică că executorul judecătoresc

a acționat foarte perseverent în scopul convingerii Consiliului Municipal de a executa hotărîrea. Prin urmare, încercarea de a depune plîngere contra refuzului executorului judecătoresc de a acționa în judecată nu ar fi fost în interesul petiționarului. Chiar admitînd faptul că petiționarul ar fi acționat în judecată cu o plîngere contra executorului judecătoresc obținînd o hotărîre judecătorească privitor la neligitimitatea neexecutării hotărîrii potrivit legislației naționale, prin aceasta nu s-ar fi obținut nimic nou, unica problemă în discuție ar fi fost un alt titlu executor, pentru hotărîrea din 5 noiembrie 1997, fără efecte juridice. Finalmente, Curtea conchide că o astfel de acțiune ar fi fost inefficientă și cererea nu poate fi respinsă pentru neepuizarea căilor interne de recurs, prevăzute de articolul 426 al vechiului Cod de Procedură Civilă (vezi *Jasiunine c. Lituaniei*, dec. nr. 41510/98, din 24 octombrie 2000).

B) Articolul 478 din vechiul Cod Civil

33. Guvernul susține că petiționarul n-a folosit recursul prevăzut de articolul 478 al vechiului Cod Civil (vezi pragraful 18 de mai sus).

34. Petiționarul susține că articolul 478 nu oferă dreptul la un recurs efectiv, în sensul articolului 35 § 1 al Convenției. În suport la cele invocate mai sus, petiționarul atrage atenția Curții la practica instanțelor judecătorești naționale în materia dată, cuprinse în Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, conform căruia articolul 478 din vechiul Cod Civil și alte prevederi similare din legislația Republicii Moldova au fost aplicate doar în cazurile de abuz a organelor de urmărire penală și poliție.

35. Guvernul nu a oferit dovezi pentru a demonstra că aceste prevederi ale legii ar putea fi aplicate în cazul de neexecutare a hotărîrilor în materie civilă. În acest context, Curtea constată că articolul 478 din fostul Cod Civil reprezintă, în cazul acestei cereri, o cale efectivă de recurs intern în conformitate cu prevederile articolului 35 § 1 al Convenției.

C) Articolul 1404 al noului Cod civil și art. 449 noul Cod de procedură civilă

36. Guvernul consideră că petiționarul n-a folosit procedura de recurs prevăzută de articolele 1404 și 449 ale noului Cod civil și de procedură civilă, intrate în vigoare la 12 iunie 2003 (vezi paragrafele 20 și 21 de mai sus).

37. Curtea statuează că folosirea oricărui remediu național, în mod normal se poate face pînă la data la care a fost notificată Curtea. Totuși, această regulă poate fi supusă excepțiilor, care se justifică de anumite circumstanțe particulare (*Brusco c. Italiei*, dec. nr. 69789/01, CEDO 2001-IX).

38. Chiar dacă am fi considerat prezentul caz ca fiind o excepție de la regulă, Curtea notifică că articolul 1404 al noului Cod civil prevede principiul general obligator al răspunderii autorităților statului în cazurile de prejudiciu “cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri (...)”.

În cazul de față nu a fost vorba nici de un act administrativ ilegal și nici de încălcarea termenului limită. Totuși, acest articol nu conține prevederi vizînd cazurile de neexecutare a hotărîrilor definitive. În ceea ce privește articolul 449 al noului Cod de procedură civilă, enumeră temeiurile în baza cărora hotărîrea definitivă poate fi revizuită.

39. Se face distincție între legislația Republicii Moldova invocată de Guvern și Actul Pinto din sus menționatul caz *Brusco c. Italiei*, prin care legislația italiană a fost în special ajustată problemelor ce vizau în întregime procedura contrară Convenției.

40. În cazul de față, Curtea menționează faptul că Guvernul doar invocă cele două articole din noul Cod civil și de procedură civilă, care stabilesc principiile răspunderii organelor statului și temeiurile de revizuire a cazurilor. Cu toate acestea, Guvernul nu indică în baza căror prevederi legale petiționarul ar fi putut obține executarea hotărîrii judecătorești și repararea pagubei cauzate de încălcarea termenului pentru executare; nu au fost nici exemplificate careva din cazuri la care s-ar fi aplicat efectiv aceste prevederi. De asemenea, Curtea nu consideră că Guvernul ar fi asigurat suficient eficacitatea recursului în cauză sau ar fi cerut petiționarului, care a ajuns la această etapă avansată de examinare, să apeleze la instanțele naționale de judecată.

41. Prin urmare, temeiul obiecțiilor înaintate în baza articolul 1404 al noului Cod civil și articolul 449 noul Cod de procedură civilă nu poate fi confirmat.

2. Cel dintîi pretins abuz invocat de către petiționar

42. În scrisoarea din 2 iunie 2004, Guvernul a informat Curtea că la 26 mai 2004 Curtea de Apel Chișinău a anulat hotărîrea din 5 noiembrie 1997 (vezi paragraful 14 de mai sus).

43. Guvernul a susținut că petiționarul a acționat cu rea credință, prezentînd intenționat Curții informație ce nu corespundea realității privitor la locuința moștenită legal. Prin urmare, Guvernul a considerat cererea ca fiind abuzivă și a solicitat Înaltei Curți, să o declare inadmisibilă în temeiul articolului 35 § 3 al Convenției.

44. Petiționarul în scrisorile sale din 7 și 24 iunie 2004, relatează că în decizia Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2004 nu există probe reale ce ar dovedi faptul că locuința în cauză nu-i aparține lui. Curtea de Apel Chișinău a redeschis doar procedura în vederea apariției noilor date. Petiționarul consideră redeschiderea procedurii ca o metodă de presiune din partea Guvernului, solicitînd Curții să continue examinarea cererii referitoare la executarea hotărîrii judecătorești definitive din 5 noiembrie 1997. De asemenea, petiționarul și-a exprimat intenția de a prezenta o nouă cerere, cu referire la abuzul principiului securității juridice, ca urmare a anulării hotărîrii judecătorești definitive din 5 noiembrie 1997, după o perioadă de 7 ani.

45. Curtea este de acord cu petiționarul, că contestația Guvernului nu are un suport legal, pe motiv că nu există o hotărîre judecătorească definitivă prin care s-ar stabili că locuința dată nu aparține familiei petiționarului și că acest fapt e cunoscut de el. Prin decizia din 26 aprilie 2004, Curtea de Apel Chișinău a redeschis procedura, ceea ce a devenit la moment subiectul unei noi cereri, pe care Curtea urmează să o examineze într-o cerere separată. Odată ce nu se constată vreo acțiune de rea credință din partea petiționarului, obiecția dată decade.

3. Cel de-al doilea pretins abuz invocat de către petiționar

46. În scrisoarea din 7 iunie 2004 petiționarul menționează că la 20 mai 2004 Agentul Guvernamental i-a înmînat pentru semnare un acord potrivit căruia el ar fi fost de acord să-și retragă cererea de pe rolul Curții, iar în schimbul dreptului său la oricare compensație, ar fi primit locuința respectivă. Conform celor relatate de petiționar, Agentul Guvernamental chipurile i-a sugerat că în cazul refuzului său, Curtea de Apel Chișinău va examina cererea de revizuire înaintată de către chiriași și va anula hotărîrea judecătorească definitivă din 5 noiembrie 1997, lăsînd astfel, procedura nerezolvată pentru o perioadă ulterioară mai îndelungată. În continuare petiționarul a susținut că drept urmare a refuzului său de a semna acordul sus menționat, la 26 mai 2004 hotărîrea judecătorească definitivă a fost anulată. După procedura de judecată, la 26 mai 2004, Agentul Guvernamental chipurile i-a relatat petiționarului, că dacă ar fi consimțit semnarea acordului nu ar fi avut loc procedura de revizuire.

Solicitantul își exprimă îngrijorarea față de pretinsa presiune din partea Guvernului, cu toate acestea el nu a depus nici o plîngere în baza art. 34 al Convenției.

47. Guvernul Republicii Moldova contrazice susținerile petiționarului, numindu-le “eronate și neadevărate”. Referindu-ne la articolul 38 § 2 al Convenției și la Regula 62 § 2 a Regulamentului Curții, Guvernul argumentează, că dat fiind caracterul confidențial al negocierilor amiabile stabilite de procedura examinării cauzei în fața Curții, petiționarul nu era în drept să comunice orice informație scrisă sau verbală din cadrul negocierilor. Guvernul menționează că pretențiile petiționarului erau ofensive și defaimatoare în esență și în consecință a solicitat Curții să declare cererea inadmisibilă, pe motiv că este abuzivă.

48. Curtea reiterează importanța principiului rezolvării pe cale amiabilă a cazului, care este o procedură confidențială, comunicările făcute de părți în contextul acestor negocieri nu pot menționate în procedura contencioasă. Totuși, nu se poate exclude că o încălcare a principiului, în anumite circumstanțe justifică concluzia că o cerere este inadmisibilă, ca fiind abuzivă. Dat fiind faptul că petiționarul nu a depus nici o cerere în baza art. 34 al Convenției referitoare la constrîngere de a înainta o cerere, Curtea nu poate să se autosesizeze, ca urmare problema respectivă rămîne deschisă pînă la motivarea pretențiilor.

49. Spre atenția Guvernului vizînd pretinsul abuz, Curtea atenționează că în mod normal nici o cerere nu poate fi considerată abuzivă, cu referire la art. 35 § 3 al Convenției, decît în cazul cînd intenționat petiționarii s-au bazat pe date eronate (vezi *Varbanov c. Bulgaria*, no.31365/96, pr. 36, CEDO 2000-X, *Rehak c. Rep. Cehă*, (dec), nr. 67208/01, din 18 mai 2004). Totuși, din informația pe care o deține, Curtea nu poate face vreo concluzie referitor la veridicitatea informației pe care s-a bazat petiționarul în formularea pretențiilor sale. Prin urmare această se suspendează.

50. Curtea consideră că în plîngerile petiționarului referitoare la articolul 6 § 1 și 13 ale Convenției, precum și articolul 1 Protocolul 1 al Convenției, sunt atinse chestiuni serioase de ordin legal și determinarea lor ar depinde de examinarea fondului, nefiind stabilite alte temeiuri ale inadmisibilității cererii. În continuare, Curtea declară aceste pretenții admisibile. În concordanță cu decizia de a aplica § 3 al articolului 29 al Convenție (vezi paragraful 4 de mai sus), Curtea imediat va lua în considerație fondul pretențiilor.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 1 ȘI A ARTICOLULUI 13 ALE CONVENȚIEI

51. Făcîndu-se referire la art. 6 § 1 și 13 ale Convenției, petiționarul se plînge de refuzul autorităților de a executa hotărîrea Judecătoriei Sectorului Centru din 5 noiembrie 1997. El a susținut că în acest scop, au fost epuizate toate căile interne de recurs.

52. Guvernul nu a înaintat observații în privința fondului acestor plîngeri.

53. Curtea reiterează faptul că articolul 6 § 1 asigură oricărei persoane dreptul de a revendica drepturile și obligațiile sale civile în fața unui tribunal; în acest fel se întruchipă “dreptul de a fi judecat de un tribunal independent”, al cărui drept de acces, reprezintă dreptul de a înainta acțiuni civile în fața unei instanțe judecătorești – ceea ce constituie un aspect. Cu toate acestea, acel drept ar fi unul iluzoriu dacă un Stat Contractant a permis ca hotărîrea judecătorească definitivă și obligatorie, să rămîna ineficientă în detrimentul unei părți. Ar fi de neconceput ca

articolul 6 § 1 să descrie în detalii garanțiile procedurale oferite părților aflate în litigiu – proceduri care sunt echitabile, publice și prompte – fără apărarea implementării hotărîrilor judecătorești; a interpreta articolul 6 ca fiind în exclusivitate preocupat de accesul la o instanță judecătorească și îndeplinirea procedurilor ar putea duce la situații incompatibile cu principiile de drept pe care Statele Contractante s-au obligat să le respecte cînd au ratificat Convenția. Executarea unei hotărîri pronunțate de orice instanță de drept trebuie, deci, privită ca o parte integrantă a “procesului” conform scopurilor articolului 6 (vezi Hotărîrea *Hornsby versus Grecia* din 19 martie 1997, *Rapoarte* 1997-II, p.510, § 40).

54. Nu se cuvine ca o autoritate de stat să invoce lipsa de fonduri și de spațiu locativ alternativ, ca scuză pentru neexecutarea hotărîrilor judecătorești. O întîrziere în executarea unei hotărîri ar putea fi justificată numai de anumite circumstanțe deosebite. Dar întîrzierea nu poate fi astfel, încît să afecteze esența dreptului apărat conform articolului 6 § 1 al Convenției (vezi *Immobiliare Saffi v. Italia* (GC), nr. 22774/93, para. 74, CEDO 1999 - V). În această cauză, petiționarul nu ar fi trebuit să fie împiedicat de a beneficia de pe urma succesului obținut în urma soluționării litigiului, în sensul evacuării chiriașilor din locuința sa.

55. Este incontestabil faptul că hotărîrea din 5 noiembrie 1997 a constituit subiectul procedurii de revizuire, care s-a finalizat prin adoptarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2004 referitoare la redeschiderea procedurii. Acest fapt, totuși, nu pune în evidență varianta definitivă a hotărîrii judecătorești din 5 noiembrie 1997, care nu a fost executată timp de 7 ani, pînă la introducerea procedurii de revizuire.

56. Prin eșecul de a întreprinde măsuri necesare pentru a executa hotărîrea definitivă în termeni legali, în cazul dat, autoritățile Republicii Moldova au privat prevederile articolului 6 § 1 al Convenției de toate efectele pozitive.

57. Corespunzător a avut loc încălcarea articolul 6 § 1 al Convenției.

58. Curtea nu consideră necesar să încadreze cererea în baza prevederilor articolului 13 al Convenției, pentru că articolul 6 § 1 este o *lex specialis* referitor la neexecutare. Cerințele articolului 13 în acest context, se absorb de cele ale articolului 6 § 1.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 1 PROTOCOLUL 1 AL CONVENȚIEI

59. În continuare, petiționarul invocă faptul că datorită neexecutării hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea lui, el nu a putut să beneficieze de bunurile sale și, astfel, dreptul lui la protecția proprietății conform articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției a fost încălcat.

60. Guvernul nu a făcut nici un comentariu la acest capitol.

61. Curtea reiterează faptul că, o “revendicare” poate constitui o “posesie” în accepțiunea articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției, dacă ea este stabilită suficient pentru a fi executată (vezi hotărârea din 9 decembrie 1994, *Stran Greek Refineries și Stratis Andreadis c. Greciei*, Seria A nr. 301 – B, para. 59).

62. Curtea notifică că petiționarul dispune de o pretenție argumentată derivînd din hotărîrea din 5 noiembrie 1997 în vigoare pînă la 26 mai 2004, cînd Curtea de Apel Chișinău a anulat-o. În acest context, conchidem că imposibilitatea petiționarului de a obține executarea hotărîrii din 5 noiembrie 1997 pînă la 26 mai 2004, a constituit o interferență în dreptul său legitim de a se bucura de bunurile proprii, prevăzut în prima frază al primului paragraf al art. 1 Protocolul 1 al Convenției.

63. Prin neexecutarea hotărîrii Judecătoriei Sectorului Centru din 5 noiembrie 1997, autoritățile naționale au împiedicat petiționarul să primească locuința moștenită legal. Guvernul nu a prezentat nici o justificare a acestei imixțiuni și Curtea consideră că lipsa de fonduri și de spațiu locativ alternativ nu poate justifica o astfel de omisiune (vezi *mutatis mutandis*, *Ambrosi c. Italiei*, nr. 31227/96, para. 28 – 34, 19 octombrie 2000). La 26 mai 2004 Curtea de Apel Chișinău a decis să redeschidă procedura pentru a justifica neexecutarea hotărîrii pînă la acel timp.

64. Respectiv, a existat o violare a articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

65. Articolul 41 a Convenției prevede următoarele:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Prejudiciul material

66. Petiționarul a cerut în calitate de prejudiciu material suferit ca urmare a neexecutării hotărîrei judecătorești definitive din 5 noiembrie 1997 de către autoritățile Republicii Moldova, suma de 125.689 EURO. El susține că această sumă ar fi acoperit pierderea profitului ratat ca urmare a neexecutării hotărîrei judecătorești definitive favorabile lui.

67. Petiționarul susține că dacă hotărîrea ar fi fost executată în termeni rezonabili, adică îndată după pronunțare, el ar fi dat în chirie casa și lotul de pământ. Pentru a-și argumenta pretențiile sale, petiționarul a prezentat scrisori de la cîțiva agenți imobiliari, conform cărora prețul pentru 1 m² în vecinătatea casei date, varia între 3\$ USD și 20\$ USD pe o lună. Petiționarul a declarat Curții că el ar fi obținut cel puțin 10\$ USD pentru m². El a înmulțit numărul metrilor pătrați cu numărul lunilor în timpul cărora, petiționarul nu a putut folosi casa.

68. Guvernul a contestat suma respectivă, pretinzînd că este excesivă, totuși el nu a propus o sumă mai realistă în opinia sa, fără a contesta pretențiile prezentate de către petiționar. De asemenea, Guvernul nu a contestat suprafața imobilului. Guvernul a declarat faptul că *restituirea în integrum* a imobilului respectiv ar fi suficient pentru o satisfacție echitabilă.

69. Luînd în considerare redeschiderea procedurii contencioase ca urmare a deciziei Curții de Apel din 26 mai 2004, Curtea consideră că chestiunea aplicării articolului 41 al Convenției cu privire la prejudiciul material nu este gata pentru hotărîre. Prin urmare, Curtea a decis s-o amîne.

B. Prejudiciul moral

70. Petiționarul a solicitat 50.000 EURO pentru prejudiciul moral suportat ca urmare a refuzului autorităților de a executa hotărîrea judecătorească definitivă din 5 noiembrie 1997 pentru o perioadă de aproape 7 ani, pînă la adoptarea încheierii de către Curtea de Apel din 26 mai 2004 în care s-a dispus redeschiderea procedurii.

71. Petiționarul spune că din vina autorităților el a suferit mult pe motiv că casa disputată prezenta nu doar o valoare materială ci și emoțională pentru el, dat fiind faptul că era casa părintească și locul în care a locuit în copilărie.

72. Mai mult, petiționarul susține că el a fost umilit și tratat cu dispreț pe parcursul anilor în care el a trebuit să implore funcționarii publici și să aștepte în fața oficiilor în ordine de a obține executarea hotărîrei.

73. Guvernul a contestat suma cerută de către petiționar, susținînd că este excesivă prin prisma jurisprudenței Curții Europene. Ei au statuat faptul că în anumite cazuri simplul fapt că a fost constatată o încălcare este considerat ca fiind o satisfacție echitabilă. Guvernul în continuare a citat hotărîrea în cazul (*Brumărescu c. României* (satisfacție echitabilă) (GC), nr. 28342/95, CEDO 2001 – I), caz în care i s-a acordat reclamantului 15.000 USD pentru prejudiciu moral, statuînd că în cazul prezent suma ar trebui să fie mai mică deoarece dreptul la proprietate asupra casei nu este disputat de către Guvern.

74. Curtea consideră că petiționarului i s-a cauzat un anumit stres și frustrare ca rezultat al neexecutării hotărîrilor judecătorești. Curtea acordă petiționarului suma totală de 5.000 EURO pentru prejudiciu moral.

C. Costuri și cheltuieli

75. Petiționarul a mai solicitat suma de 1.610 EURO pentru costuri și cheltuieli, dintre care 1.492 EURO cheltuieli de reprezentare, cheltuieli în legătură cu traducerea documentelor din limba engleză în română, precum și alte cheltuieli de secretariat.

76. Guvernul nu a fost de acord cu sumele cerute de petiționar, considerându-le ca fiind exagerate și că petiționarul nu a dovedit preținsele cheltuieli de reprezentare.

77. Curtea susține că la compartimentul cheltuieli este necesar a include sub rezerva art. 41 al Convenției, necesitatea și rezonabilitatea indicării acestor

costuri și cheltuieli (vezi pentru ex. *Amihalachioaie c. Moldova*, nr. 60115/00, § 47, CEDO 2004).

78. În cazul de față, referință s-a făcut la lista amănunțită prezentată de solicitant, criteriul de bază fiind evaluarea complexității cazului și faptul că o parte din cerințe au fost declarate inadmisibile, Curtea a oferit petiționarului suma de 1.000 EURO pentru costuri și cheltuieli.

D. Penalități

79. Curtea consideră oportun ca penalitatea de întârziere să fie bazată pe rata limită a dobânzii a Băncii Centrale Europene, căreia urmează să i se adune trei procente.

DIN ACESTE CONSIDERENTE, CURTEA:

1. Declară în unanimitate, inadmisibile pretențiile înaintate în baza articolului 3 al Convenției.
2. Declară cu 6 voturi contra unu admisibile celelate pretenții ale petiționarului.
3. Susține cu 6 voturi contra unu încălcarea articolului 6 § 1 al Convenției.
4. Susține în unanimitate că nu este necesar de a examina articolul 13 al Convenției.
5. Susține cu 6 voturi contra unu încălcarea articolului 1 a Protocolului 1 al Convenției.
6. Susține cu 6 voturi contra unu:
 - (a) că statul reclamat trebuie să achite petiționarului, într-o perioadă de trei luni de la data când hotărîrea a devenit definitivă în conformitate cu prevederile articolului 44 § 2 al Convenției, 5.000 EURO (cinci mii de euro) în calitate de prejudiciu moral și 1.000 EURO (o mie de euro) pentru costuri și cheltuieli, care urmează a fi schimbate în valuta națională a statului reclamat la rata de schimb aplicabilă la data achitării, plus orice taxă care trebuie încasată;
 - (b) că din momentul expirării celor trei luni sus menționate până la data achitării trebuie plătită o rată simplă a dobânzii la suma de mai sus la

rata egală cu rata limită de împrumut a Băncii Centrale Europene pentru perioada de neplată plus trei procente.

2. Susține în unanimitate că chestiunea articolului 41 al Convenției nu este definitivată pentru hotărîre și în consecință,

(a) rezervă aplicarea acestuia,

(b) invită Guvernul Republicii Moldova și petiționarul să prezinte în decursul următoarelor șase luni de la data acestei hotărîri, informația despre orice evoluție a evenimentelor în domeniul redeschiderii procedurii sau orice alt acord la care au ajuns părțile;

(c) rezervă orice procedură ulterioară și delegă Președintele Camerei cu autoritatea de supraveghere.

Întocmită în limba engleză și notificată în scris la 18 ianuarie 2004, conform Regulii 77 §§ 2 și 3 a Regulamentului Curții.

Michael O'Boyle

Grefier

Nicolas Bratza

Președinte

În conformitate cu articolul 45 § 2 al Convenției și a Regulii 74 § 2 a Regulamentului Curții, opinia parțial concordată și parțial disidentă a judecătorului Pavlovski, este anexată la această hotărîre.

OPINIA DISIDENTĂ A JUDECĂTORULUI PAVLOVSCHI

Spre marele meu regret, nu aş putea să mă alătur concluziilor la care au ajuns majoritatea judecătorilor ce au adoptat hotărîrea în cazul dat.

Aş vrea să declar că am consideraţiune faţă de petiţionarul, dl Popov, care a avut de suferit de rînd cu alţi semeni de-ai săi, în urma neligiuirilor regimului totalitar stalinist. Apreciez şi vîrsta destul de avansată a acestuia. Cu toate acestea, respectul şi simpatia nu trebuie să predomine asupra chestiunilor de lege. Acest fapt nu elimină din obligaţia reprezentantului său legal de a prezenta dovezi.

1. ADMISIBILITATEA CERERII

Cu privire la admisibilitatea cererii, nu sunt convins de motivele invocate de majoritatea judecătorilor pentru respingerea excepţiilor preliminare ale Guvernului. După părerea mea, nu este o modalitate binevenită de a respinge poziţia Înalţelor Părţi Contractante fără a verifica argumentele aduse.

Cu toate acestea, poziţia luată de Guvernul Republicii Moldova, pare a fi fără temei după cum se menţionează în hotărîre. În acest context, mă refer la faptul că reprezentantul petiţionarului a depus o cerere abuzivă. Păstrez această chestiune redeschisă pînă la considerarea admisibilităţii cererii, încît gravitatea acestor abuzuri să redevină temei pentru consideraţiunea Camerei. Camera în cele din urmă ar fi trebuit doar să confirme şi să condamne aceste abuzuri, chiar dacă nu declară cererea inadmisibilă. Aceste fapte pot crea impresii false, încît majoritatea, tacit suportă insulta şi ofensa adusă prin limbajul folosit de reprezentantul petiţionarului faţă de Guvernul reclamat, precum şi a informaţiei false şi înşelătoare prezentate de acesta.

Vă demonstrez anumite fapte din acest caz, care în opinia mea, dovedeşte cele menţionate anterior.

În paragraful doi al scrisorii datate cu 1 septembrie 2004, reprezentantul petiționarului scrie:

“(...) în momentul cînd cererea dl Popov era într-o stadiu avansată de examinare în fața Curții, cînd Guvernul era obligat să informeze Curtea despre posibilitatea reglementării amiabile a cazului, acesta a inițiat procedura de revizuire.”

În paragraful 6 al aceleiași scrisori el scrie:

“(...) timp de 3 luni, perioadă în care exista posibilitatea executării deciziei finale, Guvernul a încercat să poarte niște negocieri dubioase cu petiționarul, propunîndu-i să-și retragă cererea de pe rolul Curții Europene, în caz contrar, va iniția procedura de revizuire.”

În următorul paragraf al scrisorii reprezentantul concluzionează:

“(...) petiționarul a refuzat să-și retragă cererea de pe rolul Curții și ca urmare a acestui fapt a fost inițiată procedura de revizuire.”

În scrisoarea din 4 iunie 2004 reprezentantul petiționarului scrie:

“(...) Guvernul nu a soluționat cazul printr-o procedură amiabilă, ci prin implicarea în niște jocuri murdare”.

Mai tîrziu, în timpul descrierii procedurii de revizuire, reprezentantul petiționarului iarăși spune *“(...) jocuri murdare ale Guvernului”*.

După părerea mea, susținerea făcută de către reprezentantul petiționarului precum că *“(...) procedura de revizuire a cauzei a fost inițiată de Guvern”* este neadevărată, sau cu alte cuvinte este intenționat falsă.

Caracterul fals al informației, oficiale prezentate Curții Europene a Drepturilor Omului de către reprezentantul petiționarului este clar din contextul informației prezentate.

Aceste dovezi demonstrează faptul că reprezentantul cunoaștea foarte bine faptul potrivit căruia nu Guvernul a inițiat procedura de revizuire a cazului, ci chiriașii acelor trei locuințe disputate, care erau supuși riscului real de a fi evacuați din aceste apartamente - Leonid Muntean, Nina Muntean, Grigore Demciuc și Tatiana Demciuc.

Ca dovadă de a fi evacuați din locuințe a servit pentru aceste persoane, avizurile emise de autorități, date pe numele acestora, ce sunt anexate la dosarul dat.

Faptul că reprezentantul știa cu siguranță că Guvernul nu este implicat în procedura de revizuire, rezultă din propria scrisoare trimisă Curții la 4 iunie 2004, în care vorbind despre anularea hotărîrii finale, el a scris:

“(...) hotărîrea a fost emisă în baza cererii de revizuire înaintată de locatarii proprietății inamovibile a clientului meu.”

Contrar celor spuse de el, în scrisoarea sus menționată din 1 septembrie 2004 reprezentantul petiționarului înaintează Guvernului Republici Moldova, următoarele acuzații:

“(...) petiționarul a refuzat să-și retragă cererea de la Curte, ca urmare a acestui fapt s-a inițiat procedura de revizuire.”

Această afirmație, după părerea mea, este total falsă din următoarele motive.

În scrisoarea din 4 iunie 2004, reprezentantul petiționarului aduce următoarele acuzații Guvernului Republici Moldova:

“ La 20 mai 2004 reprezentantul dl. Popov, Ivan Turceac, în discuția purtată cu Agentul Guvernamental, a fost solicitat să semneze un acord prin care Guvernul îi asigură dreptul dl. Popov de acces la proprietate, cu condiția retragerii de către acesta din urmă a cererii de pe rolul Curții. Reprezentantul lui Popov a refuzat să semneze un astfel de acord (...) după 6 zile, la 26 mai 2004, Curtea de Apel Chișinău a emis o încheiere prin care a anulat hotărîrea judecătorească definitivă din 1997.”

Din această scrisoare rezultă că discuția dintre Agentul Guvernamental și reprezentantul național al petiționarului, a avut loc la 20 mai 2000. În același timp, într-o copie a încheierii pronunțate de către Curtea de Apel Chișinău la 20 mai 2004 și prezentată Curții, se indică că procedura de revizuire a fost inițiată în baza cererilor înaintate de către G. Demciuc, T. Demciuc, N. Muntean și L. Muntean, la 14 aprilie 2004.

Astfel, este imposibil ca procedura de revizuire să fie inițiată după refuzul reprezentantului petiționarului de a semna acordul de soluționare amiabilă a cazului, deoarece acele proceduri au fost inițiate deja la 14 aprilie 2004, pe când discuția dintre reprezentantul Guvernului și reprezentantul petiționarului au avut loc la 20 mai 2004, care în mod cronologic este cu o lună mai târziu.

Doar o singură concluzie poate urma din toate aceste date: informația transmisă de către reprezentantul petiționarului Curții Europene este falsă, astfel încercând să inducă în eroare Curtea invocând că, procedura de revizuire a fost inițiată ca o formă de presiune de către Guvernul Republicii Moldova față de petiționar, pe motivul refuzului acestuia din urmă de a semna acordul de reglementare amiabilă. Toate aceste manipulații ale faptelor și ale legislației, care sunt vădit insultătoare și defaimatoare pentru Guvernul Republicii Moldova, au schimbat situația reală a acestui caz. Cu părere de rău, acestea au rămas fără considerațiune și chiar fără reflectare în hotărîrea dată.

Acest lucru s-a petrecut în ciuda faptului că Guvernul Republicii Moldova direct și clar și-a expus poziția la acest capitol. Dați-mi voie să citez o parte din observațiile Guvernului Republicii Moldova referitoare la acest caz:

“ (...)Prin urmare, considerăm că reprezentantul petiționarului aduce acuzații grave autorităților statului. Guvernul o consideră pe aceasta ca o ofensă. Mai mult ca atât, în procedura în fața Comisiei s-a constatat că în plîngerile sale, petiționarul a făcut susțineri defaimatoare în privința Guvernului, care au fost respinse pe motiv că cererea este abuzivă. Astfel, solicităm Curții să țină cont de această informație, ce-i oferă Curții dreptul să declare cererea inadmisibilă, în corespundere cu decizia din 30 septembrie 1968, în cazul similar X și Z contra Republicii Federale Germane.”

În conformitate cu jurisprudența Curții, o cerere poate fi respinsă pe motiv că este abuzivă. Acesta poate fi cazul când termenii folosiți în adresa Guvernului de către petiționar sunt considerați ca fiind “ofensivi”, “defaimatori” sau “excesivi” (*Rafael c. Austriei*, nr. 2424/65, decizia Comisiei din 24 mai 1966).

O cerere va fi de asemenea respinsă ca fiind abuzivă, în cazul când petiționarul intenționat invocă date eronate pentru a duce în eroare Curtea.

În viziunea mea această poziție nu este total relevantă.

În decizia din 24 mai 1966, în cazul lui *Rafael c. Austriei* (cererea no.2424/65), Comisia pronunțându-se față de pretențiile petiționarului s-a referit la Guvernul austriac și la reprezentanții săi. Aceasta le consideră “vădit defaimatoare în privința Guvernului Austriac”, și prin urmare observă “remarcile petiționarului făcute contra persoanelor ce reprezentau Guvernul în acea procedură, și care se bucura de o protecție specială contra enunțurilor defaimatoare, vizînd maniera în care aceștia își exercită funcțiile sale”. Comisia a decis că “petiționarul a înaintat o cerere abuzivă”.

Dacă, în cazul dat, acuzațiile aduse de reprezentantul petiționarului împotriva reprezentanților Guvernului Republicii Moldova s-ar fi bazat pe date concrete sau cel puțin ar fi avut vre-un temei juridic, acestea ar fi trebuit să fie examinate conform regulei “*Verba fortius accipientur contra proferentum*” (cuvintele urmează a fie luate în serios împotriva celui ce le-a spus). Dar aceasta nu era situația cazului dat.

Nu pot înțelege de ce reprezentanții Guvernului Republicii Moldovi nu ar beneficia în aceeași măsură de protecția de care s-au bucurat reprezentanții Guvernului Austriac, după cum s-a menționat în exemplul anterior.

Cu părere de rău hotărîrea nu ne oferă vre-un răspuns la chestiunea dată.

În schimb, majoritatea a propus să se ia o altă atitudine, în viziunea mea incorectă, lăsînd acest capitol neexaminat. În paragraful 48 al hotărîrii se menționează:

“Dat fiind faptul că petiționarul nu a depus nici o cerere în baza art. 34 al Convenției referitoare la constrîngere de a înainta o cerere, Curtea nu poate să se autosesizeze, ca urmare problema respectivă rămîne deschisă pînă la motivarea pretențiilor”.

Cu părere de rău, eu nu pot să fiu de acord cu concluzia majorității judecătorilor, conform căreia petiționarul nu a mai depus nici o cerere ca răspuns la învinuirea adusă la cererea anterioară. Petiționarul a depus o astfel de cerere, menționând că exista o presiune asupra fiecăruia și la orice ocazie.

În paragraful 46 al hotărîrii se menționează destul de amănunțit:

“Petiționarul menționează că la 20 mai 2004 Agentul Guvernamental i-a înmînat pentru semnare un acord conform termenilor căruia el ar fi fost de acord să-și retragă cererea de pe rolul Curții, iar în schimbul dreptului său la oricare compensație, ar fi primit locuința. Conform celor relatate de petiționar, Agentul Guvernamental chipurile i-a sugerat că în cazul refuzului său, Curtea de Apel Chișinău va examina cererea de revizuire înaintată de către chiriași și va anula hotărîrea judecătorească definitivă din 5 noiembrie 1997, lăsînd astfel, procedura nerezolvată pentru o perioadă ulterioară mai îndelungată. În continuare petiționarul a susținut că drept urmare a refuzului său de a semna acordul sus menționat, la 26 mai 2004 hotărîrea judecătorească definitivă a fost anulată. După procedura de judecată, la 26 mai 2004, Agentul Guvernamental chipurile i-a relatat petiționarului, că dacă ar fi consimțit semnarea acordului nu ar fi avut loc procedura de revizuire.

Petiționarul își exprimă îngrijorarea față de pretinsa presiune din partea Guvernului, cu toate acestea el nu a depus nici o plîngere în baza art. 34 al Convenției.”

Oare nu este aceasta o plîngere?

Este adevărat faptul că petiționarul nu atribuie vreo calificare legală invocarilor sale și nu menționează expres prevederile articolului 34 al Convenției, dar în conformitate cu jurisprudența Curții el nu este obligat să o facă. Este de competența Curții să atribuie o calificare juridică, pe care o consideră mai adecvată în cazul dat.

În hotărîrea în cazul *Foti și alții c. Italiei*, hotărîrea din 10 decembrie 1982, seria A nr. 56, p.p.15-16, paragraful 44, Curtea menționează:

“Instituțiile stabilite prin Convenție au menirea să revadă în întregime circumstanțele de înaintare a cererii de către petiționar în conformitate cu cerințele și prevederile Convenției. În realizarea sarcinilor sale, instituțiile date sunt în drept să atribuie faptelor cauzei, pînă la stabilirea acestora, o calificare legală diferită de cea a petiționarului, sau dacă e necesar, să privească lucrurile într-un mod diferit, prin urmare, acestea vor ține cont nu doar de cererea inițială ci și de informația ulterioară ce o va completa (vezi spre ex. hotărîrea Guzzardi, Seria A nr. 39, pp. 22-23, §§ 62-63, și hotărîrea Ringeisen din 16 iulie 1971, Seria A nr. 13, pp.40-41, § 98, comparat cu p. 34, §79, și pp. 39-40, §§ 96-97).”

Însă jurisprudența respectivă, cu părere de rău, nu a fost luată în considerație. Ceea ce a dus la situația potrivit căreia, alegațiilor extrem de serioase și importante nu li s-a acordat atenția cuvenită. Mai mult ca atît, tot materialul prezentat de reprezentantul petiționarului a fost folosit într-o manieră care a creat iluzia posibilității implicării a Guvernului în procedura de revizuire, asemeni unei forme de presiune ilegală față de petiționar, fără ca petiționarul să fi prezentat vreo dovadă. Merită să fie menționat faptul că, în Republica Moldova interferența ilegală în administrarea justiției este o infracțiune prevăzută de art. 303 al Codului Penal. O astfel de încălcare, comisă de o persoană în exercitarea funcției sale, este considerată conform legislației o infracțiune comisă în circumstanțe agravante, pedeapsa căreia este de la 2 la 5 ani privațiune de libertate. Astfel, se pretinde că reprezentanții Guvernului au intervenit la examinarea cererii de revizuire depuse la Curtea de Apel Chișinău de către noii chiriași, reprezentantul petiționarului acuzîndu-i pe primii de desfășurarea unei activități criminale, acțiuni ce cad sub incidența prevederilor art. 303 § 3 al Codului Penal.

În decizia din 18 mai 2004, cazul lui *Rehak c. Republicii Cehe* (cererea nr. 67208/01) Curtea a declarat cererea ca fiind inadmisibilă pe motivul ca fiind abuzivă. Acest abuz în viziunea Curții, constă în invocări de activitate criminală ai anumitor reprezentanți ai Arhivei și a legăturilor cu serviciile securității. Curtea menționează:

“(...) pretențiile petiționarului sunt de netolerat, depășind toate limitele normale de critică, nefondate, aducînd o sfidare serioasă Curții. O astfel de atitudine din partea petiționarului - chiar în cazul cînd am presupune că cererea inițială nu ar

fi fost considerată nefondată – este contrară scopului dreptului de a înainta o cerere individuală.(...)”

Înțeleg perfect poziția luată de Curte în cazul dat, și anume afirmațiile nefondate de activitate criminală sunt “netolerate”. Ceea ce nu pot înțelege e faptul de ce astfel de afirmații ar trebui să fie tolerate în situația când acestea sunt împotriva anumitor reprezentanți ai Înaltei Părți Contractante.

După părerea mea, în așa situație Curtea bazându-se doar pe “fapte din caz, stabilite deja, trebuie să ceară probe concrete de la acele persoane ce aduc astfel de afirmații. Una din maximele legii spune: *“Ei incumbit probatio qui dicit, non qui nega”*. În română s-ar traduce “Sarcina de a aduce probe e pe seama celui ce afirmă și nu a celui ce neagă”.

Odată ce nu au fost prezentate probe, Camera trebuie expres să-și exprime părerea potrivit căreia partea relevantă a cererii este nefondată (numai dacă nu declară cererea inadmisibilă pe motivul că este abuzivă) și să nu lese problema respectivă deschisă speculațiilor potrivit cărora reprezentanții Guvernului ar fi folosit sau nu mijloace de constrângere în privința petiționarului sau au intervenit ilegal în administrarea justiției.

În șirul de scrisori adresate Curții, reprezentantul petiționarului în calitate de reprezentant al Comitetului Helsinki (vezi paragraful 2 al hotărîrii), referindu-se la procedurile de revizuire, le numește, precum am mai menționat, “jocuri murdare ale Guvernului”. În opinia mea, această expresie este vădit ofensivă și defaimatoare. Nu este clară modalitatea, conform părerii reprezentantului, prin care Guvernul ar fi putut împiedica pe Leonid Muntean, Nina Muntean, Grigore Demciuc și Tatiana Demciuc, sub riscul de a fi evacuați din locuința proprie, de a înainta cererea de revizuire.

O persoană ce se consideră reprezentant, ar trebui să cunoască că Guvernul nu are dreptul să limiteze cetățenii de a acționa în justiție. Referindu-ne la cazul dat, Guvernul Republicii Moldova nu trebuie să împiedice sub nici un motiv persoanele sus menționate de a acționa în judecată sau de a se folosi de drepturile lor prevăzute în lege.

Mai există un moment pe care aş vrea să-l invoc în acest context. În conformitate cu Regula 62 § 2 a Regulamentului Curţii, toate negocierile de rezolvare pe cale amiabilă a cazului sunt confidenţiale:

“(...) conform art. 38 § 2 al Convenţiei, negocierile de rezolvare a cauzei pe cale amiabilă sunt confidenţiale, fără a prejudicia părţile la argumentarea în procedura contencioasă. Nici o comunicare scrisă sau verbală, nici o referire la propunerile sau concesiile făcute în cadrul procedurii de rezolvare a cauzei pe cale amiabilă, nu pot servi ca referinţă sau bază în cadrul procedurii contencioase(...).”

Neţinînd cont de prevederile menţionate mai sus, reprezentantul petiţionarului a făcut public conţinutul negocierilor. Procedînd astfel, în termeni legali el a abuzat de dreptul la confidenţialitate a negocierilor pe viitor, atenţionînd reprezentanţii Guvernului de faptul necesităţii protejării demnităţii de calomnie şi defaimare prin instituirea procedurilor cuvenite în cadrul instanţelor naţionale de judecată. Acest comportament neprofesional ce a pus în pericol confidenţialitatea procedurii, ajungînd o chestiune de consideraţiune pentru autorităţile judecătoreşti ale Republicii Moldova, în viziunea mea este inadmisibilă din cauza posibilităţii apariţiei unui conflict între instanţele de judecată interne şi internaţionale.

În cîteva cazuri, Comisia Europeană a examinat nerespectarea clauzei de confidenţialitate de către petiţionari. Spre exemplu cazul lui *Drozd c. Poloniei* cererea nr. 25403/94, hotărîrea din 5 martie 1996, Comisia a specificat *“(...) petiţionarul a făcut publică informaţia confidenţială (...)”, “petiţionarul a fost avertizat de caracterul confidenţial al procedurii”, “(...) părţile la proces sunt obligate să respecte confidenţialitatea procedurii (...)”* şi *“(...) comportamentul petiţionarului constituie o încălcare serioasă a confidenţialităţii (...)”*. În lumina tuturor faptelor invocate, Comisia a hotărît să radieze cererea de pe rolul său.

Decizia sus-menţionată mă face să concluzionez că, propunerea Guvernului Republicii Moldova de a lua o atitudine similară în cazul dat nu este fără temei, şi merită să fie examinată în detaliu.

Sunt surprins cu adevărat şi regret să notific că reprezentantul unei așa respectabile organizaţii non-guvernamentale (ONG) precum e Comitetul Helsinki

face impresia unei persoane lipsită de etică juridică și profesională elementară. Cred că un așa comportament trebuie să producă o anumită reacție a Curții. Trebuie de menționat faptul că reprezentantul petiționarului nu e un reprezentant experimentat, este jurist la ONG-ul sus-menționat. Curtea l-a autorizat să participe la cazul dat, în conformitate cu Regula 36 § 4 (a) din Regulamentul Curții (vezi paragraful 5 a hotărîrii date). Concluzia mea personală este următoarea. Curtea trebuie să fie mult mai prudentă în privința selectării și aprobării persoanelor participante la examinarea unei cereri în fața Curții, pentru a evita astfel de situații neplăcute asemenea cazului dat.

Mai este un lucru care trebuie menționat. În paragraful 44 al hotărîrii, se face referire la intenția petiționarului de a înainta o nouă cerere, citez:

“(...) el și-a manifestat intenția de a introduce o nouă cerere cu privire la încălcarea principiului securității juridice datorită anulării hotărîrii judecătorești definitive”

În același timp, în paragraful 45 al hotărîrii date, Curtea menționează că redeschiderea procedurii constituie subiectul unei noi cereri, citez :

“ (...) Curtea de Apel doar a redischis procedura și anume această redeschidere și constituie la moment subiectul unei noi plîngerii pe care Curtea o va examina într-o cerere separată.”

Informația citată mai sus, cu privire la noile plîngerii sunt irelevante în cazurile de neaplicare a hotărîrii judecătorești definitive. Există două căi posibile de acționare în așa situații: să comunice noua plîngere dacă există cu adevărat, sau să nu o menționezi deloc într-o hotărîre, în care cu totul altă chestiune este în dezbatere și care nu are tangențe cu noua “plîngere pe care Curtea o va examina într-o cerere separată”.

În paragraful 49 al hotărîrii date, Curtea susține: “(...) o cerere în mod normal nu va fi respinsă ca abuzivă conform articolului 35 § 3 al Convenției, pe motiv că erau “insultătoare” sau “defaimatoare” numai dacă intenționat s-a bazat pe date

eronate.” Referire se face la cazul *Varbanov c. Bulgariei*, nr. 31365/96, § 36, CEDO 2000-X și cazul *Rehak c. Republicii Cehe* (citată mai sus).

Să facem referire mai întâi la hotărîrea în cazul *Varbanov c. Bulgariei*. Nu pot fi de acord cu referințele și menționările selectate. În prezenta hotărîre a fost citată numai o parte a paragraful 36 al hotărîrii Varbanov. În partea a doua, Curtea vorbește despre “*prezentarea intenționată a faptelor ireale*” criteriu, conform căruia se pot concluziona următoarele:

“(...) Curtea nu consideră că situația dată este de o astfel de natură, plîngerile petiționarului referitoare la încălcarea unor drepturi stipulate în Convenție, fiind bazate pe date reale, unele dintre ele nefiind într-adevăr contestate de Guvern.”

În situația dată, Guvernul neagă totalmente orice implicare în învinuirile aduse, spre deosebire de cazul lui Varbanov, unde concluzia a fost bazată pe date “*(...) necontestate de Guvern(...)*”. Apare o întrebare și anume, cui i se va dovedi care e procedura optimă în fața Curții. Dacă acceptăm principiul juridic menționat mai sus “*Ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat*”, devine clar că sarcina de a dovedi îi revine petiționarului. Cred că este de datoria petiționarului să dovedească prin informație veridică cele invocate, și nu e de competența Guvernului să-și adeverească nevinovăția. Se înțelege de la sine, că nici petiționarul și nici reprezentantul acestuia n-au prezentat vre-o dovadă evidentă ca suport la afirmațiile lor.

În al doilea caz (*Rehak c. Repub. Cehe*), menționat mai sus, Curtea a declarat cererea inadmisibilă din cauza afirmațiilor nefondate ale petiționarului, de activitate ilegală aduse împotriva anumitor reprezentanți ai Curții.

Prin urmare, ambele citate trebuie folosite în favoarea declarării inadmisibilității cererii, decît ca suport în stabilirea contrariului.

2. FONDUL CERERII

Este adevărat că Guvernul nu a prezentat informațiile referitoare la fondul cererii (vezi paragraful 52 a hotărîrii), însă pentru orice eventualitate, neținînd cont de

acest fapt, eu consider ca Curtea ar trebui să analizeze situația legală luată în considerație.

După părerea mea cazul de față se deosebește vădit de cazul *Prodan c. Moldovei*, precum și de alte cazuri “de neexecutare” a hotărîrilor judecătorești definitive.

Caracteristicile prin care cazul dat se deosebește de celelalte cazuri “neexecutorii” se determină de faptul că instanța de judecată națională a anulat hotărîrea judecătorească definitivă, ca rezultat al inițierii procedurii de revizuire. Prin urmare, nu există în prezent o hotărîre judecătorească definitivă în favoarea petiționarului, semnificînd astfel, că nu este ce executa.

În cazul lui Prodan a existat o hotărîre judecătorească definitivă și aceasta este diferența principală - o diferență de principiu.

Nu cred că, Curtea poate învinui autoritățile naționale de neexecutare a unei hotărîri judecătorești definitive, ulterior anulată. Mă abțin să cred că petiționarul ar fi așteptat o altă soluție legală la încheierea procedurii date. Nu cred că hotărîrea anulată ar putea să-i asigure vre-o perspectivă legală vizînd proprietatea. În mod contrar, nimeni nu știe care va fi hotărîrea autorităților judecătorești din Republica Moldova, după o nouă examinare a cererii dl Popov.

Consider că dl. Popov trebuie să i se înapoieze, cu certitudine, proprietatea confiscată în perioada regimului totalitar stalinist. S-ar cuveni să i se întoarcă doar ceea ce-i stabilit că este proprietate personală și nu ceea ce aparține altor persoane. Este de responsabilitatea dl Popov să demonstreze că proprietatea la care el pretinde este a lui cu adevărat și că e fosta proprietate a părinților lui.

În paragraful 45 al acestei hotărîri se menționează că:

“(...) nu există o hotărîre a judecății care ar stabili că casa disputată nu a aparținut familiei petiționarului și că acesta cunoaște acest lucru “.

Recunosc că nu este o astfel de hotărîre; în același timp, nu este o hotărîre definitivă ce ar susține contrariul. Astfel, situația dată nu este deloc simplă. Pe de altă parte, pare de neconceput faptul că petiționarul nu știa unde era amplasată casa părinților lui. Să ne amintim de faptul că petiționarul a locuit timp de 16 ani în casa dată pînă cînd părinții săi nu au fost expropriați (vezi paragraful 6 și 7 a hotărîrei). Este greu de crezut ca petiționarul nu a putut identifica clădirea în care

și-a petrecut toată copilăria. În opinia mea, dacă instanța de judecată va decide că casa la care pretinde petiționarul aparține legitim altor persoane, aceasta automat va duce la concluzia că el intenționat a prezentat informație falsă Curții.

Odată ce ne referim la procedurile de revizuire, îmi permit să vă amintesc că Regulamentul Curții conține o prevedere similară. Regula 80 stipulează:

“Una dintre părți, în cazul descoperirii unor fapte care prin natura lor au o influență decisivă și care, la momentul pronunțării hotărîrii, nu erau cunoscute Curții și în mod rezonabil nici părții, aceasta are dreptul să solicite Curții, în termen de 6 luni din momentul aflării acestor date, să revadă hotărîrea (...)”

Nu cred că Curtea în cazul revizuirii unei hotărîri în conformitate cu Regula 80 a Regulamentului Curții, ar cere Guvernului Înaltei Părți Contractante să execute hotărîrea anterioară, precedată de cea revizuită, rezultatele, teoretic vorbind, ar putea fi diametral opuse .

Prevederi similare se conțin în Codul de Procedură civilă al Republicii Moldova. Articolele 449 și 450 stipulează că cererea de revizuire poate fi depusă de persoana interesată, când i-au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute anterior. O astfel de cerere poate fi înaintată în termen de 3 luni din ziua când persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale pricinii.

Practic aceleași prevederi legale se conțin în legislația altor state.

Dacă acceptăm că procedura de revizuire este o metodă legitimă, echitabilă și permisibilă de modificare a unei hotărâri judecătorești definitive în circumstanțe specifice și excepționale, suntem de asemenea obligați să acceptăm și consecințele acestei proceduri în cazul dat. Acestea fiind următoarele:

1. Ca rezultat al anulării hotărîrei judecătorești definitive care justifică apartenența proprietății petiționarului, toate consecințele legale au încetat să existe. În termeni practici acesta semnifică că petiționarul nu mai are dreptul să dispună de cele trei apartamente disputate și nu se mai constată violarea articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției.

2. În rezultatul anulării hotărîrii judecătorești definitive nu mai este ce să se execute. Odată ce nu este ce să se execute nu poate fi considerată încălcarea articolului 6 § 1 al Convenției.

3. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

Nu pot să fiu de acord cu sumele prevăzute la capitolul - prejudiciul moral, precum și cele prevăzute la capitolul costuri și cheltuieli.

(a) Prejudiciul moral

Mai întâi de toate, vreau să spun că e binevenită soluția Curții potrivit căreia la “chestiunea aplicării articolului 41 al Convenției cu privire la prejudiciul material nu este gata pentru hotărîre” (vezi paragraful 6 al hotărîrii). Această concluzie este logică și rezultă din faptul că, circumstanțele cazului nu sunt destul de clare pentru adoptarea hotărîrii. În termeni practici, aceasta înseamnă că întregul caz nu este pregătit pentru a fi luat în considerație. În mod indirect majoritatea recunoaște faptul că, fără o hotărîre judecătorească definitivă adoptată în cazul lui Popov de o instanță de judecată națională, nu este posibil să se acționeze mai departe în cazul dat. Ceea ce nu pot înțelege este faptul cum e posibil ca în același caz să fie stabilit prejudiciul moral și în același timp imposibil de a se pronunța la capitolul prejudiciul material. După părerea mea, în astfel de situație, articolul 41 ar trebui în întregime suspendat pînă cînd instanța de judecată națională va adopta o hotărîre judecătorească definitivă.

În schimb, majoritatea judecătorilor europeni au decis să achite recompensa petiționarului în mărime de 5000 EURO pentru prejudiciul moral.

Chir dacă noi ne-am baza pe mijloacele aplicabile în calcularea făcută în cazul lui Prodan, suma ar fi trebuit împărțită în jumătate, pentru că în cazul lui Prodan se pretindea la 6 apartamente, în timp ce petiționarul în prezentul caz pretinde la trei apartamente. În cazul lui Prodan hotărîrea judecătorească definitivă a fost

pronunțată în favoarea petiționarei, pe cînd în cazul dat nu este o hotărîrea judecătorească definitivă.

În cazul Prodan, calculările făcute de reprezentantul acesteea au fost bazate pe un șir de argumentări: în cazul cînd petiționarului i se transmiteau apartamentele în proprietate, aceasta urma să găsească chiriași, să de-a în chirie apartamentele, să primescă plata pentru ele, după care să depună banii la o Bancă, din care ar cîștiga dobîndă pentru banii depuși. În cazul dl Popov acest lucru nu a fost argumentat în nici-un fel.

Lăsînd la o parte cazul lui Prodan, trebuie să menționez că suma prevăzută pentru compensație în cazul dat, depășește limitele rezonabile și este excesivă.

Perioada de neexecutare în cazul prezent a fost de 6 ani și 6 luni.

În general este cunoscut că executarea hotărîrilor judecătorești definitive face parte din “proces”.

În cazul *Hornsby c. Greciei*, Curtea menționează că executarea unei hotărîri pronunțate de orice instanță de judecată, să fie considerată ca parte integrantă la “proces” conform prevederilor articolului 6 (vezi cazul *Hornsby c. Greciei*, decizia din 19 martie 1997, Raporturi de Hotărîri și Decizii 1997-II, p.510, § 40).

Conform acestora este logic faptul ca amînările în procesul executării hotărîrilor trebuie considerate, drept amînare în procedura “procesului”. Pentru a face să evolueze lucrurile normal, în prezenta situație suntem obligați să respectăm hotărîrile anterioare privitor la chestiunea în cauză. Dacă cineva încearcă să compare hotărîrea adoptată în acest caz cu compensațiile oferite în alte cazuri cu “proceduri cu durată excesivă”, diferența este cu adevărat uimitoare.

Permiteți-mi să vă dovedesc această concluzie, citînd cîteva exemple.

Cazul *Krol c. Poloniei* (nr. 65017/01, 28 septembrie 2004): durata procedurii – 10 ani și 5 luni. Recompensa oferită - 4.500 EURO.

Cazul *Przygodzki c. Poloniei* (nr. 65719/01, 5 octombrie 2004): durata procedurii - 7 ani și 6 luni. Recompensa oferită – 2.500 EURO.

Cazul *Nowak c. Poloniei* (nr. 27833/02, 5 octombrie 2004): durata procedurii – 7 ani și 7 luni. Recompensa oferită – 3.600 EURO.

Cazul *Wiatrzyk c. Poloniei* (nr. 52074/99, 26 octombrie 2004): durata procedurii – 8 ani și 6 luni. Recompensa oferită – 3.000 EURO.

Cazul *Kusmieriek c. Poloniei* (nr. 10675/02, 21 septembrie 2004): durata totală a procedurii – 9 ani și 6 luni (dintre care 8 ani și 4 luni în fața Curții). Recompensa stabilită – 4.000 EURO.

Cazul *Kreuz c. Poloniei* (nr. 46245/99, 20 iulie 2004): durata procedurii – 9 ani și 3 luni. Recompensa oferită – 3.600 EURO.

Cazul *Pasnicki c. Poloniei* (nr. 51429/99, din 6 mai 2003): durata procedurilor 12 ani și 9 luni (dintre care 9 ani și 9 luni în cadrul fața Curții). Recompensa stabilită – 4.500 EURO.

Acestă listă poate fi continuată.

Consider că abordarea aplicată în cazurile de mai sus, ar trebui să fie aplicată în cazuri de tipul “neexecutare” a hotărîrilor. Motivele care mă fac să constat acest lucru sunt următoarele.

Cînd este vorba de prejudiciul moral, mai întîi de toate vorbim de o formă de recompensă financiară pentru suferințele îndurate de către petiționar. Sunt sigur că din punct de vedere obiectiv pentru petiționar nu contează la care etapă a “procesului” - în prima instanță, în procedura de apel sau recurs, de executare a hotărîrii judecătorești definitive - statul nu respectă obligațiile sale. Faptul care contează este perioada de timp, în care petiționarului i se satisfac pretențiile legitime.

Ca chestiune de principiu, recompensele stabilite trebuie să fie asemănătoare cu cazurile unde s-au stabilit perioade similare de amîinare, probabil cu introducerea anumitor ajustări la situația economică și standardele de trai existente în fiecare stat - membru.

(b) COSTURI ȘI CHELTUIELI

Cînd se pretinde o reparație echitabilă, urmează a fi aplicată Regula 60 § 2 a Regulamentului Curții, potrivit căreia “(...) detaliile pretențiilor invocate trebuie să fie însoțite de documente sau de facturi care urmează a fi prezentate Curții, în lipsa acestor confirmări Camera poate să respingă în parte sau în întregime cererea respectivă(...)”

În mai multe cazuri, Curtea a constatat că pot fi rambursate doar cheltuielile recente.

În această hotărîre (vezi paragraful 83) se menționează “(...) *se va da atenție doar listei amănunțite de cheltuieli prezentate de petiționar (...)*”. Curtea acordă petiționarului o recompensă în mărime 1.000 EURO.

În circumstanțele prezentului caz, odată ce nu s-a făcut vre-o mențiune la existența unui document ce ar confirma pretențiile invocate de către petiționar, precum cere legea citată mai sus, mă abțin să cred că cheltuielile invocate în cazul dat sînt în conformitate cu prevederile Regulamentului Curții.